9. СЕПТЕМБРА – 4. ОКТОБРА 2019 • ГАЛЕРИЈА РТС • БЕОГРАД, ТАКОВСКА 10

ДОБРО ДОШЛИ КУЋИ УМЕТНИЧКИ ФОТОГРАФ РАЈКО КАРИШИЋ

Повремено подвлачење црте, резимирање пређеног пута, сумирање резултата у свакоме благородно предузетом послу – може само још већу вајду да донесе. Јер сваки дугорочно пројектовани задатак, у дужој јединици трајања морао је наилазити на најразличитије ситуације од еуфоричних, почетно успешних, кризних, задовољавајућих до потпуно рутинског обављања послова, све док се лепо замишљена барка, уз одличне кормиларе, сасвим не оспособи да заобилази успутне хриди и сваковрсне опасности још. На мукотрпном путу тако, уз жуљевите дланове, провере почетних нацрта, навигације, све узбрдице и низбрдице – стичу се и она неоходна кибернетска знања; особито када се подухват предузима по први пут. Тада, свако бацање погледа уназад мами сету, а прелиставање повеснице, летописа, хронике или како год да се то памћење именује – шири груди уз радовање да се нешто лепо и значајно (заиста) и догодило. Тада, како у којој традицији – развијају се барјаци, каче ленте и венци славе, држе панађурске говоранције, а понегде – тек се представља сама сума сакупљеног искуства, како би све то некоме могло касније да користи.

О таквом једном примеру је овде реч.

У злим временима, на размеђи два миленијума, када је култура постала тек баласт који су плавили информатива, историјска документаристика, испразне разбибриге... сасвим се изменио наш дотле питоми и некако романтично разуђени визуелни свет. Све је тада намах посивело, протутњала су вратоломна друштвена гибања, рушили се попут рђаво склепане зградурине, спрат за спратом, претходне заблуде, мањкави пројекти, подметнуте флоскуле, што су се разбуктале у помамна чудовишта; а онда су стигли ратови, крв до колена и злочини за које смо веровали да се никада више неће поновити; па сеобе, безнадежност, апатија мноштва и агресивност звероликих... а уследила је и НАТО агресија, када је погођено и само срце ове куће; и ко је у таквом миљеу и могао озбиљно да размишља о оном што културом називамо.

За нашу тему битно је да се зна да је под крај последње деценије позатварана сва сила музеја и галерија, а пре свих Народни музеј и Музеј савремене уметности у Београду. Тако је (надаље) двадесетак генерација младих изгубило (готово) сваки контакт са коренима, с баштином, везу с традицијом и прецима, али с њима трпеле су и све старије генерације, које су имале потребу свежавања памћења. Зло и наопако, а у таквој оскудици могућности природног стицања знања, овом нагрђеном земљом витлали су „млади стручњаци", учећи нас како се граде музеји и шта све то у њима може да се ради; наравно и – како, јер су они сматрали да имају посла са дибидус аутистичним, неедукованим и кретеноидним стафом по професионалним установама. Обећавање великих улагања с њихове стране, реконструкција, модернизација, грађења нових музејских зграда и галерија остала су тек – лудом радовање. Гасиле су се, једна за другом галерије, издавачке куће, дизајнерске и старе занатске радионице, вредне институције свих фела; а међу њима, бога ми и – кафане незобилазне, култне установе у српској историјској и културној збиљи.

Правилно разумевајући сопствене задатке пред милионским гледалиштем и мисију промотера (и чувара) културних вредности из актуелног времена, Телевизија Београд 2005. године (6. октобра, изложба Аце Томашевића) промовисала је Галерију у којој ће се представљати савремени уметници, а вредности њихових дела путем ТВ сигнала – одашиљати на све стране света. На тај начин, као ретко где постигнута је сума испуњења где се „пред носом", односно у сопственоме простору одвијала, као на траци делатност достојна идеално постављеног, и испуњеног задатка. Одједном, на дохват руке, били су ту аутори и дела, новинари, техника, постпродукција, капацитети за емитовање, документаристички ресурси... и отварао се нови свет; и изгледало да је (готово) све могуће. У тим херојским временима Галерија је сасвим оправдавала пројектовану мисију.

На сцену је дакле ступила права телевизија, наследник оне херојске, из 70-тих и 80-тих година, којој се сем ВВС-а тешко могао наћи парњак. Захваљујући преданом залагању куће саме, а особито господину Николи Миркову, председнику Савета за ликовно стваралаштво, сјајном познаваоцу, великом поштоваоцу и страсном посленику на културној националној њиви отпочело се с радом, уз дубоку веру и безгранични ентузијазам.

На том таласу, понети потребама, успесима и признањима која су стизала – посленици Галерију РТС проширују 2014. године у покушају да се надомести културна пустиња на српској ликовној сцени. Захваљујући свему отпочела је сарадња с великим музејским кућама, удружењима, колекционарима и релевантним стручњацима, тако да је у прве две деценије новог миленијума ова галерија (заиста) постала уметнички светионик где су се, као на траци смењивали (и уметници и дела) најрелеватнијих сликарских појава у уметности 20. века, како оних живих тако историјских личности, почев од Надежде Петровић, па све до Милана Туцовића. Основна намера оснивача била је да се публици представе значајни и по мало заборављени уметници, али и савременици који су досегли високу репутацију.

Поред сликарских и графичких, представљана су и дела референтних вајара, од Сретена Стојановића, Петра Палавичинија, Риста Стијовића, Ота Лога па до савремених (Каравелић, Мојовић, Вулановић, Савовић Нес...) а представљани су и групни прегледи, различити темати, некад и из архитектуре, мозаика, фотографије, дизајна, заната... У материјалној оскудици, отусуству праве културне комуникације међу земљама, а пре свега из потребе да се чим више представи своје, толико одсутно на другим местима – бивала је и понека изложба страних аутора, а особито се памти она великог словеначког сликара и графичара Јожета Цијухе (2007. и интернационалног уметника Зорана Мушича, 2010). Готово стотину изложби за релативно кратко време од 14 година представља резултат којим би се морале поносите и велике професионалне куће, којима је ово основни посао.

Са ове, колико малене толико и драгоцене, историјске дисцанце Галерију РТС и сам Јавни сервис Републике Србије будући историчари, истраживачи и тумачи мораће да посматрају као ретког чувара, националне и културне ватре, из времена када је (готово) све било прекривено муклим и хладним пепелом. А врле посленике, који су све беспрекорно обављали све послове као (истинске) народне хероје, који су сачували достојан-

ство многим уметничким дисциплинама, али и српској уметничкој сцени у њеној суштини.

Поред великог уважавања публике и особито стручњака, Галерија је препозната и од Културно просветне заједнице Србије и 2014. године додељен јој је Златни беочуг, а при додели Вукове награде РТСу (2018), свакако је и културно просветна мисија Галерија имала велику улогу.

И изнова, у логичним размацима, требало би правити (овакве) лаке резимее, да би се идеја сервисирала, монтирале нове (актуелне) апликације и све емитовало у што даљу будућност. Такав један чин пресека, прегледа и посматрања учињен је овом приком у акцији **Добро дошли кући**, вашој кући; свих којима је до тога стало.

Компликовани телевизијски језик и сваковрсни искази почивају пре свега на сликама, наравно покретнима, али и аналогна фотографија, као претеча, и актуелна дигитална у њима имају драгоцени и незаобилазни значај. Овом приликом фотографија је функционализована у документарном, али кад надгради овај ниво и у – уметничком смислу.

У овој донекле слављеничкој атмосфери, али и ретроспекцији ради утврђивања претходних стања, наметнуо се један посленик што је будним оком своје (фото) камере бележио прилике, догађаје, атмосфере на изложбама, промоцијама, концертима... у Галерији Телевизије Београд и касније РТС-а. Ова документаристичко-уметничка изложба, уметничког фотографа Рајка Каришића, с поводом, упућује на веровање да се још увек чувао ред и да није важно само сада, већ и оно што је било, и како сачувати и једно и друго. Уметниково сведочење чини нам се тим драгоценије што имамо посла не само с фактографом, већ и правим уметником, јер међу седамдесетак представљених формата уочили смо чак неколико ремек дела ове дисциплине. Атмосфере, оне **Life** типа, изванредни портрети, непоновљиве представе изложби, уметници и публика међу делима, перфектни нерв да се дохвати суштина али и детаљ који говори „сто језика"... смо су неке од врлина овог мајстора фотографије који нас је толико размазио да од њега друго шта и неочекујемо сем – најбоље.

Телевизија дакле, на овај начин – није заборавила суштину свог порекла, а вредни посленик одужио јој се вишеструко бележећи стања и обезбеђујући класично чување информација, за неки тамо даљи свет, који је тешко и змислити.

С разлогом предпостављамо да ће, попут данашњих људи ове куће, и будући правилно вредновати и посланство Галерије саме али и сва збитија што се около ње таласају. И тако у живој интеракцији медија, аутора и консумената склапа се ванредни калеидоскоп коме најлепши одјеци путују бескрајем (и Простора и Времена), путем актуелне, свакодневне РТС, уметничко-документарних записа и формата, али и Дигиталног програма... и чијем посланству и лепоти не сме бити конца.

Београд, 22. август 2019. Душан Миловановић

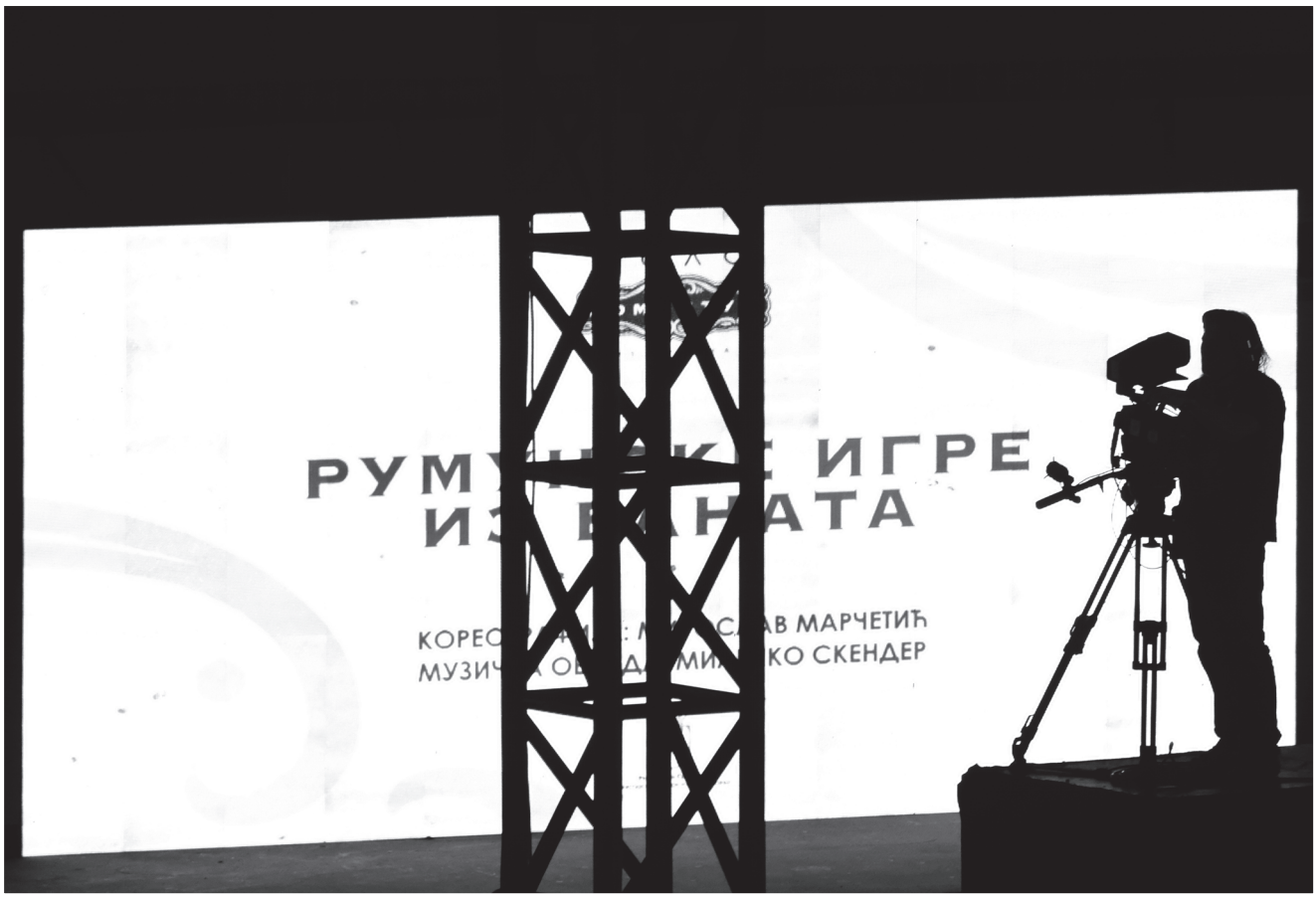
ИГРЕ
МАРЧЕТИЋ
КО СКЕНДЕР

Златибор '14
18. IX 2015.
20. IX 2015.
22. IX 2015.
26. IX 2015.

РАЈКО Р. КАРИШИЋ

Рођен 5. новембра 1952. године у Бачком Добром Пољу (општина Врбас) где је стекао основношколско образовање. Завршио гимназију „Жарко Зрењанин“ у Врбасу. Дипломирао на Термоенергетском одсеку Машинског факултета Универзитета у Новом Саду. Фотографијом почео да се бави у Фото кино клубу „Машинац“ на Машинском факултету у Новом Саду од априла 1973. године.

До сада имао преко 100 самосталних изложби у земљи и иностранству.

Носилац је високог звања Кандидат мајстор фотографије Фото савеза СЦГ.

Члан је УПИДИВ-а (Удружења примењених уметника и дизајнера Војводине) од 1998. године и УЛУВ-а (Удружења ликовних уметника Врбаса) од његовог оснивања као и УЛУПУДС-а (Удружење ликовних уметника примењених уметности и дизајнера Србије), УНС-а (Удружења новинара Србије), Удружења уметника железнице Србије, Уметничког братства манастира Добрун. Био члан Управног одбора Етнографског музеја у Београду 2013–2014. године. Био селектор на око 15-ак ликовних колонија у Бањи Врућици, Дрвару, Студеници, Сирогојну, Бездану, Палићу... Члан Уметничког савета Ликовне колоније „Обојени Тонови“ на Палићу, Сремскокарловачке ликовне радионице...

До сада реализовао 98 ауторских фотомонографија. Поред ових публикација до сада је обрадио и реализовао 19 (деветнаест) минимонографија манастира и цркава Српске Православне Цркве.

До сада је учествовао у изради неколико десетина других монографија и реализовао преко две стотине каталога и плаката за своје изложбе, изложбе познатих сликара и каталоге ликовних колонија и саборовања.

Активно учествовао у раду на преко две стотине Ликовних колонија и саборовања.

За свој свеукупни рад на пољу уметничке и примењене фотографије добио више десетина награда и признања: **Годишња награда УПИДИВ-а – ФОРМА 18** (2004), више откупних награда Јесењег ликовног салона у Врбасу, **Повеља „Капетан Миша Анастасијевић“** (2005), више награда и специјалних признања за фотографију и дизајн календара и планера са темом Војводина, Београд и Србија (2008, 2010, 2011, 2013), и др.

Добитник је **Вукове награде** Културно-просветне заједнице Србије за 2010. годину, **Годишње награде УЛУПУДС-а** за 2011, **Октобарске награде** града Врбаса за 2012. годину, **Награде за животно дело УЛУПУДС-а,** 2013. године, **Златна Форма 22 УПИДИВ-а** за 2014. годину за уметничку фотографију као и Треће награде на међународном бијеналу акварела у минијатури у Мађарској. Добио је **Плакету „Капетан Миша Анастасијевић“** на нивоу Србије за 2017. годину, Награду за фотографију на Октобарском ликовном салону у Врбасу 2018. године као и награду **„ГРАН-ПРИ“** за фотографију на 21. Сремскокарловачком новогодишњем ликовном салону 2019. године.

У претходном периоду од 46 година континуалног бављења фотографијом донирао је око 800 опремљених фотографија манастирима Хиландар, Студеница, Бођани, Велика Ремета, затим Општој болници и Дому здравља „Вељко Влаховић“ у Врбасу, Академском хору „Глинка“ из Санкт Петерсбурга и Гимназији „Жарко Зрењанин“ у Врбасу поводом прославе 210 година постојања.

ИЗДАВАЧ ЈМУ Радио-телевизија Србије • ЗА ИЗДАВАЧА Драган Бујошевић, генерални директор РТС; проф. др Владимир Вулетић, председник управног одбора РТС • ПРЕДСЕДНИК САВЕТА РТС ЗА ЛИКОВНО СТВАРАЛАШТВО Никола Мирков • АУТОР ИЗЛОЖБЕ И ТЕКСТА Душан Миловановић • РУКОВОДИЛАЦ СЛУЖБЕ БАШТИНА И КУЛТУРНА ПРОДУКЦИЈА РТС Александра Јелисавац • ОДГОВОРНИ УРЕДНИК ГАЛЕРИЈЕ РТС Петар Ђиновић • УРЕДНИК Ана-Марија Симоновић • ИЗВРШНИ ПРОДУЦЕНТ Славица Стефановић • ГРАФИЧКО ОБЛИКОВАЊЕ Предраг М. Поповић • ШТАМПА Штампарија РТС • ТИРАЖ 300 примерака • Београд, август 2019.

РТС|3 @galerijarts bastinarts rts.rs